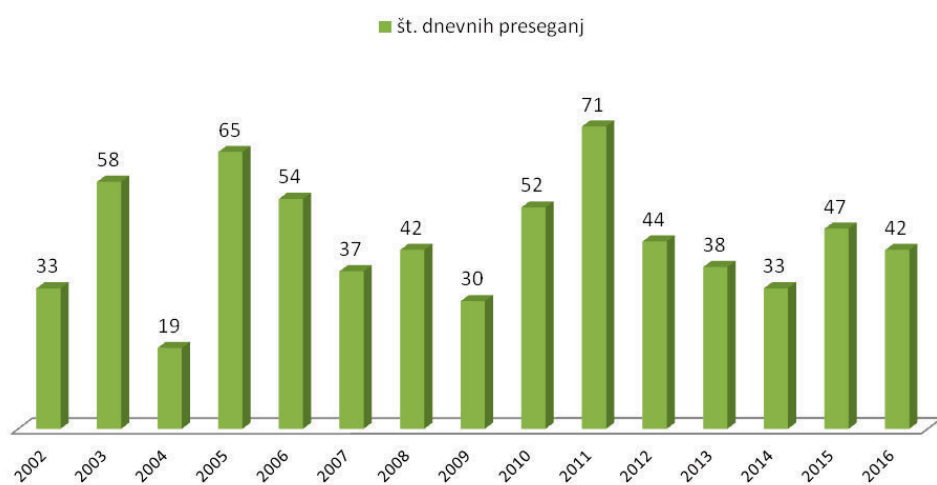

Zakaj pozimi dihamo bolj onesnažen zrak?

Oddelek za okolje in prostor Mestne občine Murska sobota

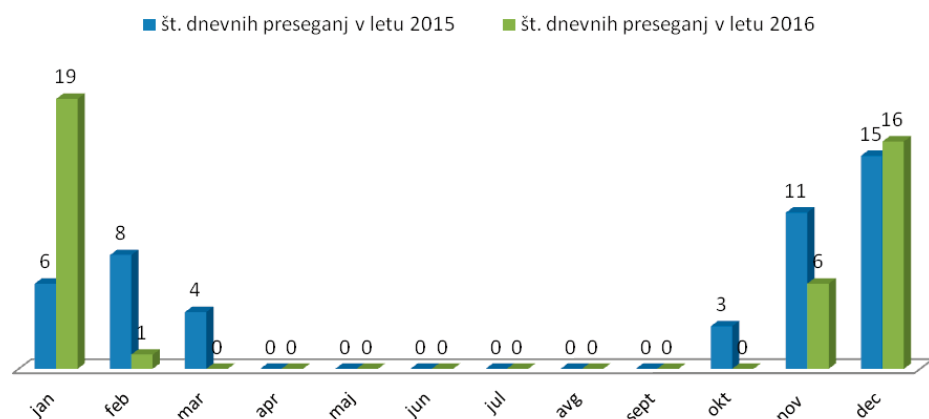
Predstavljamo ukrepe za zmanjšanje onesnaženosti zraka z delci PM10.

Ker rezultati epidemioloških raziskav kažejo, da ima med vsemi onesnaževalci zraka onesnaženost z delci PM10 največji vpliv na zdravje ljudi, se pri obravnavi problema onesnaženosti zraka osredotočamo zlasti na onesnaževalca PM10. Prašni delci povečujejo umrljivost za boleznimi dihal, srca in ožilja, ogroženi pa so zlasti starejši in bolniki z boleznimi dihal. V okviru državne merilne mreže za spremljanje kakovosti zraka, ki jo upravlja Agencija Republike Slovenije za okolje, se podatki za območje Mestne občine Murska Sobota zbirajo na merilni postaji v Rakičanu in po novem tudi na merilnem mestu v središču mesta Murska Sobota. Skladno z Uredbo o kakovosti zraka mejna vrednost delcev PM10 (50 µg/m³) ne sme biti presežena več kot 35-krat v koledarskem letu.

Slika 1: Letno število preseganj dnevne mejne vrednosti PM10 na merilnem mestu MS Rakičan

Vir: <http://www.arso.gov.si/zrak/kakovost%20zraka/>

Slika 2: Število preseganj dnevne mejne vrednosti PM10 na merilnem mestu MS Rakičan po mesecih za leti 2015 in 2016

Vir: <http://www.arso.gov.si/zrak/kakovost%20zraka/>

V zimskih mesecih k emisiji trdih delcev pomembno prispevajo individualna kurišča na les, zato je prav, da pred začetkom kurilne sezone opozorimo, kako lahko vsak posameznik prispeva k izboljšanju kakovosti zraka.

1. PRAVILNA PRIPRAVA LESA

Pravilno pripravljena drva so pogoj za nizke emisije in visok izkoristek. Uporabljajo se lahko le drva z vlažnostjo do 20 odstotkov, polena pa morajo biti velikosti, kot to določa proizvajalec kurilne naprave. V splošnem za enostavna kurišča velja pravilo, da naj bodo polena trikotne ali štirioglate oblike z obsegom od 20 do 27 cm, njihova dolžina pa prilagojena kurišču. Sušenje drv iz mehkega lesa naj traja vsaj leto in pol, bukova drva naj se sušijo dve leti, hrastova drva pa tri leta. Drva naj se sušijo na sončni legi, zagotovljen mora biti pretok zraka, drva pa naj bodo zaščitena pred dežjem.

Tudi sekanci za uporabo v kurilnih napravah na sekance morajo biti primerne velikosti in suhi, zato jih pripravljamo iz zračno suhega lesa in skladiščimo na suhem.

2. PRAVILNO KURJENJE Z LESOM

Preden zakurimo, je treba vsakič iz pepelišča in kurišča obvezno odstraniti pepel, saj tako zagotovimo nemoten dotok zgovalnega zraka.

Kurjenje lakiranega, impregniranega ali prevlečenega lesa ter tudi ivernih plošč ali drugih podobnih materialov je prepovedano, saj povzročata veliko onesnaženje okolja, lahko pa tudi škodo v kurilni napravi in dimniku.

Poskrbeti moramo za zadosten dovod zraka do kurilne naprave. Kilogram lesa za dobro zgorevanje potrebuje od 12 do 20 m³ zraka. Pri dobro zatesnjenih vratih in oknih v prostoru, kjer stoji kurilna naprava, je treba speljati dovod zraka neposredno od zunaj. Ali les v peči dobro izgoreva ali ne, lahko na pogled ocenite po velikosti in barvi plamena v peči, dimu, ki izhaja iz dimnika, in barvi pepela. **Temno rdeč plamen opozarja na zelo slabo in nesprejemljivo izgorevanje, ki z emisijami obremenjuje okolje, porablja več energije, kot je potrebno, ter povzroča nalaganje oblog, saj in smol v kurilni in dimovodni napravi.**

Temno rdeča barva pomeni, da zaradi pomanjkanja kisika ali prenizke temperature majhni delci lesa ne izgorijo, ampak z dimnimi plini potujejo v okolico, nekaj pa jih ostane na stenah kurilne naprave, dimniškega priključka in dimnika. **Zaželen je svetel plamen, ki kaže na dobro izgorevanje lesa.**

Če iz dimnika izhaja temen dim, je to znak za slabo izgorevanje, katerega posledica je prisotnost prašnih delcev (neizgoreli ogljik). Pokazatelj dobrega izgorevanja je svetel, neviden dim. Enako pomeni pepel svetlejšje barve dobro izgorevanje in pepel temnejše barve z ostanki goriva slabo izgorevanje. Seveda pa le videz pepela, dima in plamena ne pove vsega, za strokovno ustrežno presojo je treba izvesti meritve emisij.

Pri pečeh na pelete ali sekance je zaradi samodejnega dodajanja goriv, granulacije sekancev itd. manj možnosti za nepravilno kurjenje. Pomembno je le, da si priskrbite primerne sekance ali pelete ter redno vzdržujete kurilne, dimovodne in prezračevalne naprave.

Z odgovornim kurjenjem prispevajte svoj delež k izboljšanju zraka, ki je naša skupna dobrina. / Foto: Pixabay

3. VZDRŽEVANE KURILNE NAPRAVE, DIMNIKI IN ZRAČNIKI

Pred in med kurilno sezono je treba odstraniti saje in druge obloge, saj tako zagotovimo boljši prenos toplote iz kurišča na medij za prenos toplote. **Zaradi milimetra sajnih oblog v kurilni napravi je izkoristek manjši od 4 do 6 odstotkov.** Pred kurilno sezono je treba zamenjati vse dotrajane ali poškodovane dele kurilne naprave, zamenjati dotrajana tesnila vrat in odprt in kurilni napravi ter preveriti delovanje varnostnih ventilov. **Delovna temperatura kotla naj bo nad 70 °C.** Delovna temperatura, nižja od 60 °C, je vzrok za prekomerno nalaganje smolnatih oblog v kurilni in dimovodni napravi.

4. POZORNO PRI NAKUPU NOVE KAMINSKE PEČI

Sodobne kaminske peči ne ustvarjajo le udobja v bivalnih prostorih, ampak so lahko tudi prijazne do okolja, če upoštevate naslednje nasvete:

- pri nakupu kaminske peči bodite pozorni, ali kaminska peč izpolnjuje zahteve obstoječega ogrevalnega sistema;
- ogrevalna zmogljivost kaminske peči mora biti prilagojena prostoru, v katerem je nameščena;
- goriva (drva, briketi, peleti) morajo biti suha, zato se pred nakupom prepričajte, da je bilo gorivo ustrezno skladiščeno;
- za priključitev kaminske peči je potreben primeren dimnik, ki mora izpolnjevati zahteve kaminske peči;
- pri namestitvi kaminske peči je treba upoštevati predpise o požarni varnosti;
- kaminska peč za izgorevanje potrebuje dovolj zraka.

Opozoriti je treba tudi na zmotno prepričanje uporabnikov, da je dimnikar pomemben le zaradi čiščenja dimnikov. Med njegove naloge spadajo tudi **opozarjanje na pomanjkljivosti, ki se ugotovijo pri pregledu, nadzor nad mejnimi vrednostmi dimnih plinov iz kurilnih naprav, vodenje evidenc ter svetovanje pri vgradnji, rekonstrukciji in uporabi naprav.** Vse, ki uporabljate nepregledane peči, še zlasti takšne, ki jih ponovno uporabljate po več letih mirovanja, pozivamo, da jih prijavite, da bodo pregledane in ustrezno vzdrževane, s tem pa bosta zagotovljeni varnost in boljša kakovost življenja.

5. NEPOVRATNA SREDSTVA

Če razmišljate o sanaciji kotlovnice na sodobnejše in stroškovno učinkovite načine ogrevanja, so vam na razpolago nepovratna sredstva **EKO sklada j.s.** v višini 50 odstotkov.

Javni poziv 37SUB-OB16 vam omogoča:

- A- vgradnjo solarnega ogrevalnega sistema v stanovanjski stavbi;
 - B- vgradnjo kurilne naprave na lesno biomaso za centralno ogrevanje stanovanjske stavbe (le za območja, kjer ni kot prednostni način ogrevanja določen zemeljski plin),
 - C- vgradnjo toplotne črpalke za centralno ogrevanje stanovanjske stavbe.
- Na voljo so tudi mnogi drugi pozivi za področje toplotne izolacije stavb, stavbnega pohištva (okna) in prezračevanja z vračanjem odpadne toplote - rekuperacija itd.

Za vsa pojasnila v zvezi s subvencijami ali vprašanji, povezanimi s toplotno zaščito, ogrevanjem oziroma učinkovito rabo energije, se obrnite na brezplačno in neodvisno energetska svetovalno pisarno ENSVET Murska Sobota, ki deluje v prostorih Pokrajinske in študijske knjižnice v Murski Soboti. Veliko koristnih informacij o kakovosti zraka najdete tudi na spletnih straneh Ministrstva za okolje in prostor: http://www.mop.gov.si/si/delovna_podrocja/zrak/ in <http://www.mojzrak.si/>.